

4. Ogólnopolska Konferencja Współczesna Geologia Samorządowa Wisła, 18–20.11.2025

W dniach 18–20 listopada 2024 r. w Wiśle odbyła się 4. Ogólnopolska Konferencja *Współczesna Geologia Samorządowa* (4. WGS), zorganizowana przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB; ryc. 1). Wydarzenie, należące do najważniejszych cyklicznych spotkań poświęconych praktycznym aspektom funkcjonowania administracji geologicznej w Polsce, zostało przygotowane w ramach projektu *Geologia Samorządowa – wsparcie administracji geologicznej w zakresie geologii, górnictwa, ochrony środowiska i przepisów prawa*, finansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW).

Konferencja zgromadziła ponad 440 uczestników z całego kraju, reprezentujących szerokie grono instytucji i środowisk związanych z geologią i górnictwem. Wśród nich znaleźli się przedstawiciele powiatowej i wojewódzkiej administracji geologicznej, Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Generalnej i Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska, Państwowego Gospodarstwa Wodnego *Wody Polskie*, Wyższego Urzędu Górniczego, okręgowych urzędów górniczych, a także licznych przedsiębiorstw i organizacji branżowych oraz państwowej służby geologicznej (ryc. 2).

Wydarzenie zostało objęte patronatem honorowym przez Paulinę Hennig-Kłoskę – minister klimatu i środowiska, Dariusza Klimczaka – ministra infrastruktury, oraz Piotra Litwę – prezesa Wyższego Urzędu Górniczego. Patronatu honorowego udzieliłi również: Piotr Otawski – generalny dyrektor ochrony środowiska, Hanna Kończal – główny inspektor ochrony środowiska oraz Mateusz Balcerowicz – prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego *Wody Polskie*. Patronami wydarzenia były także władze województwa śląskiego i powiatu cieszyńskiego: wojewoda śląski Marek Wójcik, marszałek województwa śląskiego Wojciech Saługa oraz starosta cieszyński Janina Żagan.

Patronat branżowy sprawowały: Polskie Stowarzyszenie Geologów Górniczych, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa, Stowarzyszenie Hydrogeologów Polskich, Polski Związek Producentów Kruszyw, Polskie Towarzystwo Geologiczne, Polskie Zrzeszenie Wykonawców Badań Podłoża Gruntowego oraz Instytut Górnictwa Odkrywkowego *Poltegor*. Partnerem wydarzenia było także Stowarzyszenie Kierowników Ruchu Zakładów Górniczych. Patronat medialny nad wydarzeniem sprawowały: *Przegląd Geologiczny*, *Przegląd Górniczy*, *Górnictwo Odkrywkowe*, *Drogowo-Mostowy.pl*

W ramach tegorocznej konferencji przeprowadzono siedem paneli dyskusyjnych, które

obejmowały kluczowe zagadnienia związane z funkcjonowaniem administracji geologicznej, stosowaniem przepisów prawa geologicznego i górniczego, a także praktycznymi aspektami ochrony środowiska w kontekście działalności górniczej i inwestycyjnej. Dyskusje miały na celu identyfikację najistotniejszych problemów występujących w praktyce oraz sformułowanie rekomendacji legislacyjnych i proceduralnych, które mogłyby usprawnić procesy decyzyjne oraz ograniczyć ryzyka administracyjne i środowiskowe.

Sesja 1: *Eksploatacja wód na podstawie koncesji – wyzwania i problemy*

Pierwszą sesję konferencji poświęcono zagadnieniom związanym z eksploatacją wód podziemnych, również uznanych za kopaliny, oraz wynikającym z tego trudnościami natury prawnej, środowiskowej i administracyjnej. Temat ten, ze względu na rosnące obciążenie zasobów wodnych, postępujące zmiany klimatyczne oraz wzrost zapotrzebowania na wodę ze strony różnych sektorów gospodarki, zyskuje szczególne znaczenie zarówno z perspektywy organów administracji geologicznej, jak i użytkowników zasobów.

Sesję moderował dr inż. Jan Waligóra (*American Heart of Poland S.A.*). W panelu udział wzięli:

- ❑ dr Jan Golba – Urząd Miasta i Gminy Uzdrawiskowej Muszyna,
- ❑ Anna Hajda – Ministerstwo Klimatu i Środowiska,
- ❑ Piotr Martyka – Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego,
- ❑ Witold Mucha – Wyższy Urząd Górniczy,
- ❑ dr inż. Marek Sołtysiak – Uniwersytet Śląski.

Ryc. 1. Prowadzący inaugurację konferencji: dr Olimpia Kozłowska (zastępca dyrektora PIG-PIB ds. państwowej służby geologicznej) i dr Wojciech Jegliński (dyrektor Oddziału Geologii Morza PIG-PIB). Wszystkie fot. D. Kafara

Ryc. 2. Uczestnicy 4. WGS

Paneliści poruszali m.in. kwestie dotyczące wód, które są jednocześnie wodami leczniczymi i termalnymi, w tym związane z problemem ustalania obszaru i terenu górniczego, udziałem podmiotów posiadających ujęcia wód leczniczych w postępowaniach dotyczących wykonywania innych ujęć w przestrzeni objętej koncesją czy możliwością zagospodarowania wykorzystanych wód termalnych i leczniczych, które w obowiązującym stanie prawnym są kwalifikowane jako ścieki.

Jednym z kluczowych postulatów jest sygnalizowana przez wszystkie środowiska konieczność inwentaryzacji i kontroli nad realizacją odwiertów do 30 m – zarówno studni, jak i odwiertów pod pompy ciepła.

Sesja 2: Eksploatacja złóż zawodnionych

Dotyczyła ona problematyki eksploatacji złóż zawodnionych, stanowiącej jedno z bardziej złożonych zagadnień na styku geologii, hydrogeologii oraz ochrony środowiska, również w kontekście prawnym. Omawiano zarówno aspekty eksploatacji prowadzonej z odwadnianiem złóż kopalni, jak i tej prowadzonej spod lustra wody.

Sesję moderowała dr Magdalena Worsa-Kozak (Poli-technika Wrocławska; prezes Stowarzyszenia Hydrogeologów Polskich), która wprowadzając do dyskusji podkreśliła konieczność połączenia eksploatacji złoża zawodnionego z działaniami na rzecz ochrony zasobów wód podziemnych.

W gronie panelistów znaleźli się:

- ❑ Bożena Gołosińska – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie,
- ❑ Leszek Jurys – *Era*. Geologia, Górnictwo, Ochrona Środowiska,
- ❑ Iwona Kędzierska-Gębska – dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach,
- ❑ Katarzyna Pikul – Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego,
- ❑ dr inż. Kazimierz Różkowski – Akademia Górniczo-Hutnicza, Wydział Inżynierii Lądowej i Gospodarki Zasobami.

Eksploatacja złóż zawodnionych wiąże się z szeregiem wyzwań technicznych, środowiskowych i administracyj-

nych. W toku dyskusji poruszono m.in. kwestie możliwości bilansowania zasobów wód podziemnych, uwzględniając działalność górniczą, jakości wód z odwodnień złóż kopalni, jak również realnego wpływu eksploatacji spod lustra wody (bez odwadniania) na środowisko. Podkreślano również nierównomierność informacji zawartych w dokumentacjach geologicznych złóż związanych z warunkami hydrogeologicznymi oraz brak ogólnodostępnych, scentralizowanych danych dotyczących liczby złóż eksploatowanych z odwodnieniem złoża lub spod lustra wody, a także informacji o ilości, jakości oraz sposobach zagospodarowania wód pochodzących z tych procesów.

Z przeprowadzonej debaty wynika potrzeba zdefiniowania przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na wody podziemne, w tym powodować ich zanieczyszczenie, dla których mogłaby być wymagana dokumentacja hydrogeologiczna (ze szczególnym uwzględnieniem wyłączenia eksploatacji spod lustra wody bez odwadniania).

Sesja 3: Górnictwo w świadomości społecznej

Trzeci panel poświęcono problematyce społecznej percepcji górnictwa oraz roli edukacji w kształtowaniu postaw wobec pozyskiwania i wykorzystania surowców mineralnych. Wprowadzenie do dyskusji wygłosił dyrektor Państwowego Instytutu Geologicznego – PIB prof. Krzysztof Szamałek. W wystąpieniu pt. *Spoleczna świadomość surowcowa – diagnoza stanu i potrzeby działania* (ryc. 3) zwrócił uwagę na coraz częściej obserwowane zjawisko NIMBY (*Not In My Back Yard*), które manifestuje się sprzeciwem wobec lokalizacji przedsięwzięć – również tych o charakterze proekologicznym – w bezpośrednim otoczeniu społeczności lokalnych. Podkreślił przy tym istniejącą rozbieżność między ogólną akceptacją potrzeby prowadzenia działalności górniczej a niechęcią do jej realizacji w bliskim otoczeniu.

Prof. K. Szamałek wskazał ponadto, że transfer wiedzy i technologii jest możliwy jedynie w warunkach odpowiednio wysokiej świadomości surowcowej. Jak zauważył, w społeczeństwie brakuje powszechnego zrozumienia zależności między codziennym zaspokajaniem potrzeb a działalno-

Ryc. 3. Prof. dr hab. K. Szamałek dyrektor PIG-PIB podczas wystąpienia

Ryc. 4. Uczestnicy panelu dyskusyjnego dot. *Górnictwa w świadomości społecznej* (od lewej dr inż. Marzena Gancarz, prof. dr hab. inż. Krzysztof Galos, dr inż. Alicja Kot-Niewiadomska, dr Olimpia Kozłowska, Krzysztof Magiera)

ścią sektora górniczego i mineralnego. W tym kontekście postulował rozwój edukacji surowcowej na wszystkich poziomach kształcenia, a także w obszarze życia publicznego, społecznego i politycznego.

Panel *Górnictwo w świadomości społecznej* moderowała dr inż. Marzena Gancarz, geolog wojewódzka w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego (ryc. 4). W dyskusji udział wzięli:

- ❑ prof. dr hab. inż. Krzysztof Galos – główny geolog kraju,
- ❑ dr inż. Alicja Kot-Niewiadomska – Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN,
- ❑ dr Olimpia Kozłowska – zastępca dyrektora ds. państwowej służby geologicznej, PIG-PIB,
- ❑ Krzysztof Magiera – członek zarządu Grupa *Orlen* S.A.; dyrektor Eksploatacji Złóż, Oddział Geologii i Eksploatacji *PGNiG* w Warszawie – *ORLEN* S.A.

Dyskusja koncentrowała się na identyfikacji barier, które utrudniają budowanie świadomości społecznej w zakresie roli surowców mineralnych, oraz na poszukiwaniu efek-

tywnych narzędzi edukacyjnych. Uczestnicy analizowali również możliwość zastosowania bardziej zdecydowanych działań komunikacyjnych oraz określali optymalny moment rozpoczęcia edukacji w tym zakresie.

Do najważniejszych konkluzji po panelu należy konieczność wdrożenia systemowych działań na rzecz budowania świadomości społecznej dotyczącej roli geologii i górnictwa, obejmujących uruchomienie programów edukacyjnych (w tym w NFOŚiGW), zwiększenie udziału treści geologicznych w programach nauczania. Konieczne jest także zacieśnienie dialogu ze społeczeństwem i podkreślanie korzyści wynikających z działalności wydobywczej, takich jak tworzenie miejsc pracy, wpływy eksploatacyjne dla gmin oraz pozytywne efekty rekultywacji, niejednokrotnie zwiększające bioróżnorodność.

Sesja 4: Wydobycie kopalin – poszukiwanie równowagi między rozwojem a ochroną środowiska

Czwarta sesja konferencji została poświęcona problemowi fundamentalnemu dla współczesnej geologii stosowanej i polityki surowcowej: możliwości pogodzenia intensywnego rozwoju sektora wydobywczego z rosnącymi wymogami ochrony środowiska.

Sesji przewodniczył dr inż. Łukasz Machniak (Akademia Górniczo-Hutnicza; dyrektor biura Polskiego Związku Producentów Kruszyw), który wprowadził uczestników w problematykę zrównoważonego wydobycia, akcentując znaczenie interdyscyplinarnego podejścia do zarządzania zasobami mineralnymi. W panelu dyskusyjnym uczestniczyli:

- ❑ Katarzyna Łapińska – dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- ❑ Waldemar Kaźmierczak – geolog wojewódzki, dyrektor Wydziału Geologii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego,
- ❑ dr Anna Falkowska – Akademia Pedagogiki Specjalnej,
- ❑ dr Piotr Otawski – generalny dyrektor Ochrony Środowiska, radca prawny, dr nauk prawnych,
- ❑ Szymon Dolata – dyrektor ds. gospodarowania zasobami i zarządzania nieruchomościami *Holcim Polska*.

W trakcie panelu poruszono kwestię planowanych zmian organu właściwego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (DŚU) z wójta/burmistrza/prezydenta miasta na starostę. Temat ten wywołał burzliwą dyskusję wśród uczestników konferencji. Analizowano wyzwania związane z procedurami środowiskowymi, funkcjonowaniem organów administracji oraz konsekwencjami zmian legislacyjnych.

Biorąc pod uwagę długotrwały i złożony charakter postępowań środowiskowych, jednym z ważniejszych postulatów jest przeprowadzenie analizy możliwości dostosowania rozporządzenia dotyczącego kwalifikacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, tak aby zdefiniować warunki wyłączenia wybranych przedsięwzięć górniczych – w szczególności modernizacji, rozbudowy i przebudowy – z obowiązku uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Rekomenduje się też organizację wizyt studyjnych w zakładach górniczych dla pracowników organów opiniujących i uzgadniających (obecnie RDOŚ, *Wody Polskie*), co pozwoli na lepsze zrozumienie specyfiki procesów wydobywczych i przeróbczych.

Sesja 5: Planowanie przestrzenne a uwarunkowania geologiczne – rola administracji geologicznej

Piąta sesja konferencji została poświęcona relacjom między planowaniem przestrzennym a uwarunkowaniami geologicznymi, które w sposób fundamentalny determinują racjonalne gospodarowanie przestrzenią, bezpieczeństwo inwestycji oraz ochronę zasobów naturalnych.

Moderatorem sesji była dr Agnieszka Chećko (geolog powiatowy, Urząd Miasta Jaworzno; dyrektor Ośrodka Edukacji Ekologiczno-Geologicznej *GEOSfera*).

W panelu uczestniczyli:

- ❑ dr inż. Slávka Gałaś – Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie,
- ❑ dr inż. arch. Marcei Łasocha – zastępca dyrektora Wydziału Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa; prezes Towarzystwa Urbanistów Polskich, Oddział Kraków; Politechnika Krakowska,
- ❑ Anna Szulik – geolog wojewódzki, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego,
- ❑ Magdalena Morys – Ministerstwo Klimatu i Środowiska.

Wystąpienia panelistów dotyczyły szerokiego spektrum problemów na styku planowania przestrzennego, geologii i polityki publicznej. Podkreślano rolę administracji geologicznej w zapewnieniu racjonalnego gospodarowania przestrzenią oraz konieczność spójnego uwzględniania danych geologicznych w dokumentach planistycznych, w tym w planach ogólnych. Wskazywano na ryzyko blokowania możliwości rozpoznania złóż kopalin w wyniku nieprecyzyjnych zapisów planistycznych.

Sesja wykazała, że odpowiedzialne gospodarowanie przestrzenią wymaga ścisłego powiązania wiedzy geologicznej z procesami planistycznymi. Tylko konsekwentna współpraca między geologami a urbanistami oraz wzmocnienie roli administracji geologicznej może zapewnić racjonalne i bezpieczne kształtowanie przestrzeni w warunkach narastających potrzeb inwestycyjnych i presji środowiskowej.

Sesja 6: Projektowanie robót geologicznych – teoria kontra praktyka

Szоста sesja konferencji została poświęcona problematyce projektowania robót geologicznych, ze szczególnym uwzględnieniem rozbieżności pomiędzy założeniami teoretycznymi a praktyką administracyjną i wykonawczą. Moderatorem panelu była dr Małgorzata Woźnicka (PIG-PIB), która zaprosiła do dyskusji przedstawicieli administracji

geologicznej, przedsiębiorstw uzdrowiskowych, gospodarki wodnej oraz organów nadzoru górniczego:

- ❑ Żanetę Krysiak (Starostwo Powiatowe w Sieradzu),
- ❑ Edytę Madraus-Konicką (Uzdrowisko Krynica-Że-giestów S.A.),
- ❑ Monikę Stach-Kalarus (Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie),
- ❑ Bernadettę Stochel-Przybycień (Okręgowy Urząd Górniczy w Krakowie)
- ❑ Rafała Woźniaka (geolog wojewódzki, Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego).

Na wstępie moderatorka zaprezentowała wyniki przeprowadzonej przez PIG-PIB ankiety dotyczącej wiedzy o wodach podziemnych. Jak podkreślono, wciąż powszechne są błędne, pseudonaukowe pojęcia, np. takie jak „żyły wodne”, co wskazuje na trwałe deficyty edukacyjne w zakresie hydrogeologii.

Sesja wykazała, że projektowanie robót geologicznych jest obciążone licznymi trudnościami praktycznymi, które wynikają zarówno z niedoskonałości systemu prawnego, jak i z braków edukacyjnych, proceduralnych oraz informacyjnych. Wśród wielu istotnych zagadnień wskazano najczęściej popełniane błędy na etapie projektowania robót geologicznych oraz przesłanki odmowy zatwierdzenia projektów. Podniesiono także kontrowersyjną kwestię, czy projekt robót geologicznych na wykonanie otworu studziennego dotyczy poszukiwania i rozpoznawania wód podziemnych, czy wykonania ujęcia.

W odniesieniu do eksploatacji wód na podstawie koncepcji i nowo projektowanych robót geologicznych na obszarach górniczych wskazano potrzebę przedstawiania wyników wcześniej wykonanych prac geologicznych. Podstawą projektu powinna być dokumentacja zasobowa, zgodnie z którą prowadzi się działalność koncesyjną. W dyskusji poruszono również problem statusu stron postępowania przy zatwierdzaniu projektów.

Wśród licznych postulatów po raz kolejny podniesiono konieczność objęcia obowiązkiem rejestracji (zgłoszenia) wszystkich ujęć wód podziemnych, niezależnie od wielkości poboru oraz głębokości.

Zwrócono też uwagę na potrzebę zmian legislacyjnych, wprowadzenia definicji *ujęć wód podziemnych*, jak również opracowanie jednolitych procedur postępowania przez organy gospodarki wodnej w zakresie wydawania pozwoleń wodnoprawnych.

Sesja 7: Odwodnienia budowlane – fundament bezpiecznej inwestycji

Sesja poświęcona zagadnieniom odwodnień budowlanych stanowiła forum wymiany doświadczeń przedstawicieli administracji geologicznej, gospodarki wodnej, nadzoru budowlanego, środowiska naukowego oraz sektora wykonawczego. Dyskusji przewodniczył Marek Czernek (Urząd Miasta Krakowa), który zwrócił uwagę na rosnące znaczenie poprawnego rozpoznania i oceny warunków hydrogeologicznych w procesach inwestycyjnych, szczególnie w obszarach zurbanizowanych.

Wśród prelegentów znaleźli się:

- ❑ Artur Bieniek (*WJ Groundwater*; Polskie Zrzeszenie Wykonawców Badań Podłoża Gruntowego),
- ❑ dr inż. Tadeusz Mzyk (Politechnika Śląska),

Ryc. 5. Rozmowy kulturalne przy stoiskach wystawienniczych podczas konferencji

- ❑ Dariusz Reczek (Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego),
- ❑ Dawid Wideł (Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Krakowie),
- ❑ Beata Bieniek (RZGW Gliwice).

Rozmowa koncentrowała się wokół problemów interpretacyjnych i praktycznych wynikających z niejednoznaczności i fragmentaryczności obecnie obowiązujących regulacji prawnych dotyczących odwodnień budowlanych. Podkreślano, że rozbieżności między przepisami *Prawa wodnego* oraz *Prawa budowlanego* przekładają się na trudności proceduralne i nierówną jakość opracowań projektowych. Wskazywano na potrzebę doprecyzowania przepisów i usprawnienia współpracy między organami administracji.

powiadającym na realne potrzeby środowiska geologiczno-górniczego.

Organizatorzy bardzo dziękują wszystkim uczestnikom, prelegentom, instytucjom, które udzieliły patronatów, oraz sponsorom. Państwa obecność i aktywność na konferencji wniosła znaczący wkład w identyfikację wyzwań stojących przed naszą branżą. Liczymy, że ta szeroka współpraca będzie trwała i owocna.

*Joanna Krasuska, Kamila Broda,
Agata Spizewska, Anna Gabryś-Godlewski*

GŁÓWNY SPONSOR STRATEGICZNY		SPONSOR STRATEGICZNY	
SPONSOR ZŁOTY			
SPONSOR SREBRNY			
SPONSOR SKALNY			